

C-343/09. sz. ügy

Afton Chemical Limited

kontra

Secretary of State for Transport

(a High Court of Justice (England & Wales),
Queen's Bench Division (Administrative Court) [Egyesült Királyság]
által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Érvényesség – 2009/30/EK irányelv – Az 1. cikk (8) bekezdése – 98/70/EK irányelv – 8a. cikk – Levegőszennyezés – Üzemanyagok – Fémtartalmú adalékok üzemanyagokban való használata – A metilciklopentadienil-mangán-trikarbonil (MMT) tartalomra vonatkozó határérték – Címkezés – Hatástanulmány – Nyilvánvaló mérlegelési hiba – Az elővigyázatosság elve – Arányosság – Egyenlő bánásmód – Jogbiztonság – Elfogadhatóság”

J. Kokott főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2010. május 6. I - 7033

A Bíróság ítélete (negyedik tanács), 2010. július 8. I - 7062

Az ítélet összefoglalása

1. Jogellenességi kifogás – Járulékos jelleg

(EK 230. cikk, negyedik bekezdés; 2009/30 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (8) bekezdés)

2. *Jogszabályok közelítése – Üzemanyagok – 2009/30 irányelv (2009/30 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (8) bekezdés)*
3. *Jogszabályok közelítése – Üzemanyagok – 2009/30 irányelv (2009/30 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (8) bekezdés)*
4. *Jogszabályok közelítése – Üzemanyagok – 2009/30 irányelv (2009/30 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 1. cikk, (8) bekezdés)*

1. Nem tekinthető úgy, hogy valamely metilciklopentadienil-mangán-trikarbonil (MMT) gyártó társaságot az EK 230. cikk negyedik bekezdése értelmében minden kétséget kizáróan személyében érinti a benzinre, a dízelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és mérséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70 irányelv módosításáról, a belvízi hajókban felhasznált tüzelőanyagokra vonatkozó követelmények tekintetében az 1999/32 irányelv módosításáról, valamint a 93/12 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009/30 irányelv 1. cikkének (8) bekezdése, amely korlátozza az üzemanyagok MMT-tartalmát, mivel ezen 1. cikk (8) bekezdése nem konkrétan rá vonatkozik, és őt csak objektív, ezen adalék gyártója minőségében érinti, csakúgy mint

bármely más gazdasági szereplőt, aki jelenleg vagy potenciálisan ugyanilyen helyzetben van. Az a körülmény, hogy azon jogalanyok, akikkel szemben ezen intézkedés alkalmazandó, szám szerint vagy akár egyedileg többé-kevésbé pontosan meghatározhatók, semmi esetre sem jelenti, hogy e jogalanyokat ezen intézkedés által személyükben érintettnek kell tekinteni, amennyiben nem vitatott, hogy az intézkedés a kérdéses jogi aktusban meghatározott objektív jogi vagy ténybeli helyzet folytán alkalmazandó. Továbbá ennél fogva az ilyen gyártó társaságnak az EK 230. cikk alapján az említett 1. cikk (8) bekezdésének megsemmisítése iránt benyújtott keresete nem elfogadható minden kétséget kizáróan, és jogában áll, hogy a nemzeti jog értelmében benyújtott kereset keretében e rendelkezések érvénytelenségét kifogásolja, még akkor is, ha nem nyújtott be

az EK 230. cikkben megjelölt határidőn belül keresetet a közösségi bíróság előtt e rendelkezések megsemmisítése iránt.

Az ilyen bírósági felülvizsgálat azonban, még ha annak korlátozott is a terjedelme, szükségessé teszi, hogy a közösségi intézmények, amelyek a szóban forgó jogi aktus alkotói, bizonyíthassák a Bíróság előtt, hogy a jogi aktust mérlegelési jogkörük tényleges gyakorlásával fogadták el, amely feltételezi az ezen aktus által szabályozni szándékozott helyzet valamennyi releváns tényének és körülményének figyelembevételét.

(vö. 20., 23–25. pont)

2. Az üzemanyagokban használt adalékókhöz hasonló, fejlődő jellegű, összetett technikai keretben az uniós jogalkotó, különösen a tudományos és technikai jellegű, fölöttébb összetett tények értékelésében, széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik az általa tett intézkedések természete és terjedelme meghatározásának tekintetében, míg a közösségi bíróság felülvizsgálatának annak vizsgálatára kell korlátozódnia, hogy az ilyen jogkör gyakorlása nem volt-e nyilvánvalóan hibás, vagy nem követtek-e el hatáskörrel való visszaélést, illetve hogy a jogalkotó nem lépte-e nyilvánvalóan túl a mérlegelési jogkörének határait. E körülmények között a közösségi bíróság ugyanis nem helyettesítheti a saját, tudományos és technikai jellegű ténybeli megállapításaival a jogalkotó megállapításait, akit a Szerződés és feladat elvégzésére felhatalmazott. Az uniós jogalkotó e széles mérlegelési jogköre, amelynek gyakorlása csak korlátozott bírósági felülvizsgálat alá tartozik, nem kizárólag a meghozandó rendelkezések jellegére és hatályára vonatkozik, hanem bizonyos mértékig az alapvető adatok megállapítására is.

Így mivel a benzinre, a dízelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és mérséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70 irányelv módosításáról, a belvízi hajókban felhasznált tüzelőanyagokra vonatkozó követelmények tekintetében az 1999/32 irányelv módosításáról, valamint a 93/12 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009/30 irányelv elfogadásához vezető jogalkotási eljárás során az Európai Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottsága általános és speciális munkaértekezleteket is szervezett, és mivel az ügy irataiból kitűnik, hogy a Parlament, a Tanács és a Bizottság a mérlegelési jogkörének gyakorlása során figyelembe vette mind a metilciklopentadienil-mangán-trikarbonil (MMT) emberi egészségre, mind pedig a környezetre és a járművekre gyakorolt hatásaival kapcsolatban rendelkezésre álló tudományos adatokat, a Parlament és a Tanács nem követett el semmilyen nyilvánvaló mérlegelési hibát,

amikor úgy határozott, hogy a 2009/30 irányelv 1. cikkének (8) bekezdésében határértéket állapít meg az üzemanyagok MMT-tartalmára vonatkozóan.

(vö. 28., 33–34., 36., 41–42. pont)

3. A benzinre, a dízelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és mérséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70 irányelv módosításáról, a belvízi hajókban felhasznált tüzelőanyagokra vonatkozó követelmények tekintetében az 1999/32 irányelv módosításáról, valamint a 93/12 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009/30 irányelv 1. cikkének (8) bekezdése annyiban, amennyiben a 8a. cikk (2) bekezdésével kiegészíti a 98/70 irányelvet, és korlátozza az üzemanyagok metilciklopentadienil-mangántrikarbonil (MMT) tartalmát, nem érvénytelen az elővigyázatosság elvének és az arányosság elvének megsértése miatt, sem pedig az egyenlő bánásmód elvének és a jogbiztonság elvének megsértése miatt.

Az arányosság elve tiszteletben tartásának bírósági felülvizsgálatával kapcsolatban ugyanis meg kell jegyezni, hogy az

uniós jogalkotó széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik olyan területen, amely e jogalkotó részéről politikai, gazdasági és szociális jellegű választást követel meg, és amelyen belül összetett értékelést kell elvégeznie. Csupán az e területen meghozott intézkedésnek a hatáskörrel rendelkező intézmények által elérni kívánt céllal kapcsolat nyilvánvalóan alkalmatlan jellege lehet kihatással az ilyen intézkedés jogszerűségére. E tekintetben az üzemanyagok MMT-tartalmára vonatkozó olyan határérték megállapítása, amely ugyanakkor lehetővé teszi ezen, az egészségre potenciálisan káros anyag mennyiségének csökkentését, nem nyilvánvalóan alkalmatlan az uniós jogalkotó által követett, az egészség és a környezet védelmével kapcsolatos célkitűzések elérésére. Továbbá az egészségi kockázatokra és a járművek motorjaiban okozott károokra, valamint a vizsgálati módszerek kidolgozásának nehézségeire tekintettel az olyan korlátozó intézkedés, mint az üzemanyagok MMT-tartalmának korlátozása, nem lépi túl a 2009/30 irányelv célkitűzéseinek eléréséhez szükséges mértéket.

Ezt követően az elővigyázatosság elvét illetően, ha lehetetlennek bizonyul pontosan meghatározni az állítólagos kockázat meglétét vagy terjedelmét a lefolytatott tanulmányok eredményeinek elégtelen, nem meggyőző vagy pontatlan jellege miatt, de a közegészséget ténylegesen fenyegető károsodás valószínűsége fennáll abban az esetben, ha a

kockázat bekövetkezik, akkor az említett elővigyázatosság elve igazolja a korlátozó intézkedések elfogadását, feltéve hogy azok nem vezetnek hátrányos megkülönböztetéshez, és objektívek. Márpedig az üzemanyagok MMT-tartalmára vonatkozóan a 2009/30 irányelv 1. cikkének (8) bekezdésében előírt határérték nem vezet hátrányos megkülönböztetéshez, mivel az Unió egészére és valamennyi MMT-gyártóra és -importőrre alkalmazandó. Továbbá mind az MMT használata által okozott károkra, mind pedig az MMT használóira jelentett kockázatokra vonatkozó bizonytalanságokra figyelemmel az üzemanyagok MMT-tartalmára vonatkozó határértékek megállapítása – az egészség és a környezet magas szintű védelmének biztosítása érdekében – nem tűnik nyilvánvalóan aránytalannak az MMT-gyártók gazdasági érdekeire tekintettel.

Továbbá, ami az egyenlő bánásmód elvét illeti, az MMT-vel kapcsolatban előírt korlátozás által nem érintett többi mangánalapú, fémtartalmú adalékot az Unióban nem használják, és nem is importálják. Ebből következik, hogy az MMT nincs a többi mangánalapú, fémtartalmú adalékhoz hasonló helyzetben, és ennél fogva az uniós jogalkotó az említett adalékok vonatkozásában nem volt köteles határértéket meghatározni.

Végül nem állapítható meg a jogbiztonság elvének semmilyen megsértése, mivel a 98/70 irányelv 8a. cikke (2) bekezdésének megfogalmazása az üzemanyagok MMT-tartalmára vonatkozó határérték és a vizsgálati módszerek fejlődése közötti összefüggést illetően nem eredményez semmilyen kétértelműséget.

(vö. 46., 50., 55., 61., 63., 68–69., 75–77., 82–83. pont)

4. A benzinre, a dízelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és méréséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70 irányelv módosításáról, a belvízi hajókban felhasznált tüzelőanyagokra vonatkozó követelmények tekintetében az 1999/32 irányelv módosításáról, valamint a 93/12 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009/30 irányelv 1. cikke (8) bekezdésének elfogadásával, amennyiben e rendelkezés a 98/70 irányelvet, és előírja a fémtartalmú adalékokat tartalmazó üzemanyagok címkézését, az uniós jogalkotó nem követett el semmilyen nyilvánvaló mérlegelési hibát. A címkézési kötelezettség célja ugyanis a fogyasztók védelme, amely az EK 153. cikk szerint az Unió egyik célkitűzése. E célkitűzést a fogyasztók tájékoztatáshoz való joga érvényesülésének elősegítésével kell megvalósítani. A „Fémtartalmú adalékot tartalmaz”

szöveget feltüntető címke jól látható módon történő elhelyezése e célkitűzés elérésének alkalmas eszköze. Továbbá a címkézés csak a fémtartalmú adalékokat tartalmazó üzemanyag értékesítése során megkövetelt, az MMT mint adalék értékesítése során nem, és nem növeli meg jelentősen az üzemanyaggyártókra és -forgalmazókra nehezedő terhet, figyelemmel az ilyen adalékokat tartalmazó üzemanyagok kis mennyiségére.

Következésképpen e címkézési kötelezettség nem minősül a 2009/30 irányelv által előírt fogyasztóvédelmi célkitűzés eléréséhez nyilvánvalóan alkalmatlan kötelezettségnek.

(vö. 88–89., 94–96. pont)